

1920. год. дански од 1915. год. а од новијих француски (V Републике) од 1958. год. и други.

Обавезујући и саветодавни референдум

Обавезујући референдум је онај чија се одлука мора спровести јер је коначна и обавезујућа. Иако акт који је донет одн. потврђен на референдуму има исту снагу као и онај који је донет од парламента, преовлађује становиште да закон (или други акт) донет на референдуму може да се промени или укине само одлуком грађана на референдуму. Саветодавни референдум је пак онај чија одлука служи само као савет или нека врста оријентације органу који одлучује, али није обавезна за њега.

Радно-функционални и арбитражни референдум

У ери самоуправне организације (институционализације) социјалистичке Југославије веома је био популаран и широко примењиван референдум који се спроводио о различитим питањима статусног и самоуправног друштвено-економског живота радних људи у предузећима и установама. Овај референдум се користио и за усвајање статута и других самоуправних општих аката у самоуправним организацијама којима су регулисани самоуправни (друштвено-економски и радни) односи међу самоуправним субјектима. Као специфична врста референдума се појављује и арбитражни референдум и он се примењује онда када један државни орган-најчешће шеф државе изнесе бирачком телу на решавање (арбитражу) спор који настане између њега и парламента или између парламентарних домова.

Да би референдум успео, потребно је да се испуне одређени услови и то прво: да грађани могу на референдуму слободно да се изразе (без притиска споља), што подразумева слободну кампању у којој може да се чује свачије мишљење, и друго: да грађани буду квалитетно информисани и да располажу потребним знањем да би могли правилно да донесу једну референдумску одлуку. Уз то, за успех референдума је важно и да референдумска питања буду јасно, недвосмислено постављена као и да референдумске формулације буду сажете, кратке.

Народни вето и опција

Народни вето је врста законодавног референдума путем кога грађани